

REDACTOR
DR. ALEXANDRU RUSU

REDACTIA ȘI ADMINISTRATIJA
BLAJ—JUDETUL ALBA DE JOS

MANUSCRISELE NU SE
INAPOIAZĂ.

Unirea

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 50 Lei
Pe 6 luni . . . 26 Lei
Pe 3 luni . . . 14 Lei

Numărul 1 Leu

Pentru inserate se plătește 3 lei de șir garmond.
La publicările ulterioare se socotește taxa jumătate.

Foaie bisericească-politică. — Apare în fiecare Sâmbătă.

Congresul învățătorilor.

(+) Asemenea unui om simplu, care nu se simte bine în hainele domnești ce-i strâng trupul și face felurite stângăcii, unii din învățători, cari au ajuns în comitetul de conducere, în congresul dela Cluj au făcut atâtea și așa de mari greșale, încât chiar gazeta liberală din acest oraș caută să infiereze foarte aspru pe președintele congresului, care de altfel servea de minune interesele partidului dela putere. Dacă acest al IV-lea congres al învățătorilor din Ardeal ar fi dat vre-un indemn la muncă, ori vre-o îndrumare mai sănătoasă învățământului din școlile primare, am fi fost între cei dintâi, cari am fi avut vorbe de laudă la adresa celorce l-au pregătit și l-au condus. Când însă aceștia, cari au fost crescuți în mare parte cu țipăi și cu mâncare de pomană dela Seminarul Teologic din Blaj, fără de care nu puteau să-și câștige și ei pâinea de dascăl, se alătură la aceia, cari varsă venin și țipă asupra bisericii, e imposibil să nu arăți fapta lor în toată mârșăvenia.

Un discurs de deschidere la un congres, cu ministru, trebuie să spună ceva, să enunțe numai adevăruri, și să croiască drumuri de lumină. Președintele congresului dela Cluj vorbește despre influența maghiarizatoare în școala dela sate, înainte de Bărnuțiu! Amintește de abuzurile dela alegerile de învățător săvârșite de senatele școlare parohiale, când un vecin ar fi putut să-i spună: „taci, domnule, căci eu, ca presupus agent liberal, am fost mutat din o capitală de județ la un sat prost, și numai faptul, că sunt liberal pot să-i mulțămesc Clujul!” Nu uită relațiile încordate dintre preot și învățător, cu toate că dosarele dela Consistoarele românești pot să arate, că în majoritatea absolută a cazurilor vina nu era de partea preotului.

Se aruncă în fața bisericii românești, greco-catolice și greco-orientale la fel, că nu s'a îngrijit de școală. În multe sate, cel mai mult lucru îl dădea preoților noștri școala, singura școală românească. Ce lupte a purtat biserica noastră, începând dela revizor, cu comisia administrativă și până la ministru, pentru susținerea școlii românești! Ce necaz dădea preotului scoaterea salariului învățătoresc, mai ales pe vremea, când învățătorii nu se recrutau din cei mai eminenti elevi și cari — în multe privințe — lăsau mult de dorit! Păcat, că nu a fost școala pe mâna învățătorilor, căci în epoca zonei culturale maghiare nu știu cu câte școli am fi rămas, doar din învățătorii arhidiecezei Blajului, cari cădeau în teritorul ei, unul singur s'a opus tendințelor de maghiarizare, ceilalți, cari au fost lăsați acasă, cu toții au sărit în brațele culturii maghiare!

A trebuit să vină un avocat din vechiul regat, întâmplător de față la congres, ca să arate, că fruntașii mireni din biserica greco-

orientală au fost pentru menținerea școlilor confesionale în Congresul bisericesc. Inșă era de față ministrul școlilor, și, ca să se susțină statificarea cu toate armele, învățătorii au trebuit să dea cu noroiu în acești mari Români, cari din întâmplare sunt în partidul național. — Aviz dușmanilor din străinătate: fruntașii români, cari au luptat pentru desrobirea neamului, sunt niște intruși în conducerea treburilor mari, aleși, ca și majoritatea parlamentară de astăzi!

Domnul Ministru Anghelescu a fost de față la congres, și declarăm, că am rămas foarte uluiți de purtarea D-Sale. Ca profesor și om foarte cult, nu cunoștea jertfele colosale, pe cari le-au adus bisericele românești, și în special Blajul nostru, pentru deșteptarea poporului românesc?

Ar fi fost poate mai bine, ca și noi să stăm cu mâinile în sân, cum a stat biserica din vechiul regat, unde numărul analfabeților e neasemănat mai mare și poporul, în multe părți, în toată privința în urma poporului românesc din Ardeal? Ar fi fost mai bine să ne lăsăm în brațele lui Berzeviczy și ale lui Apponyi căci azi, în fața ministrului românesc al școlilor, nu putea fi înzultată biserica românească, singurul far luminos în decursul vremurilor!

Curentul dușmănos bisericii, sădit în sufletele celor ce nu cunosc credința și nu o practică, vrea să ne smulgă școala din mână. El are tot concursul oamenilor crescuți de noi și ajutați la câștigarea pâinii de toate zilele. Aceștia dau cu pietre în mama lor, pe care mai înainte o admira toată lumea cultă din sânul neamului. Numai Dumnezeu știe jertfele aduse de biserică pe altarul școlii, nu e om în stare să le cuprinză pe toate în cel mai voluminos volum. Dacă ministrul actual al școlilor găsește cu cale, ca această muncă și jertfă să fie insultată, și dânsul să nu aibă nici un cuvânt de protestare, îl privește. Noi, cari ne așteptăm la lovituri și mai mari, zicem liniștiți: alios vidi ventos. Învățătorilor, cari cred, că își asigură situația mai bine ca slujbași ai Statului, le atragem atenția asupra soartei funcționarilor publici.

Pentru adunarea generală a „Astrei”. „Astra” înființată la 1861 a fost cea dintâi întovărășire a Românilor de dincoace de Carpați. Alături de școală și biserică, ea a fost a treia instituție, care în vremurile grele ale stăpânirii maghiare ne-a dat prilej de a ne păstra ființa și mândria noastră națională, indemnându-ne să învățăm carte românească, să fim cinștiți și cumpătați, să muncim cuminte și neîncetat, să avem credința tare, că trebuie să vie ziua cea mare a unirii cu frații noștri.

Unirea mult dorită și slăvită a găsit dincoace de Carpați Români din creștet până în tălpi și avem să rămânem. În anul acesta Astra, își va ținea adunarea generală la Timișoara ie 8/21 Sep. a. c. Se vor aduna la Ti-

mișoara toți ceice pot veni și pot înțelege trecutul merituos al Astrei, începând dela vlădică, până la opincă.

Toți Românii adevărați și în chip deosebit preoții, luminătorii firești ai satelor, sunt rugați să-i dea sprijinul trebuincios fie înscriindu-se între membrii ei, fie abonând publicațiile ei (revista „Transilvania”, „Biblioteca populară a Asociațiunii” și Biblioteca Astra”), fie cumpărând bilete dela loteria ei, fie — și asta ar fi lucrul cel mai bun — în toate aceste chipuri. Biletele de loterie sunt de vânzare la toate administrațiile de plasă, bănci, primăriile comunale, direcțiunile de școale secundare etc.

Primejdia unui nou război. La un prânz dat în cinstea alor 400 preoți și laici neanglicani Lloyd George a pronunțat un discurs. »Ce doresc eu mai ales să vă spun — a zis premierul englez — e, că în momentele de față avem ardentă lipsă de colaborarea tuturor bisericilor pentru a face imposibil un nou războiu... Un singur strigăt a răsunat în tot timpul marului războiu: »Nici un războiu mai mult» și totuși azi crește într'una zgomotul unui nou conflict apropiat... Este o chestie bisericească aceasta. Națiunile se inarmează . . ., construiesc mașini mai grozave decât cele din ultimul războiu. Cu ce scop? De sigur nu pentru pace. Ele vor servi la atacarea cetățenilor pacinici, la uciderea femeilor și copiilor neputincioși. Și dacă bisericele lui Hristos împrăștiate în tot cuprinsul Europei și Americii nu vor împiedeca aceasta, ar face mai bine să-și închidă de pe acum porțile. Căci proximalul războiu se va purta împotriva civilizațiunii înșăși... Și ar fi cât se poate de trist, dacă popoarele ar ajunge la conclusia, că creștinismul cu toate principiile și idealele sale nu ar putea evita o astfel de ruină...»

Iată dar pe omul cel mai competent mărturisind, că nu Liga națiunilor, creată de el, ci biserica e chemată să scape omenimea de ororile noului cataclism ce amenință. Vor trebui să audă acest strigăt de alarmă slujitorii altarelor și să-și pună toate puterile pentru a sădi în sufletele spiritul păcii și al dragostei creștinești. Dar trebuie să înțeleagă odată și cărmuitorii neamurilor rolul covârșitor ce revine preoțimii în viața socială și să-i dea tot sprijinul pentru a-și putea deprinde cu rod activitatea-i binefăcătoare. Chiar și retribuirea cinstită a preoțimii, această umilă chestiune materială, are o importanță în privința aceasta. Până când statul nu-și face datoria față de biserică și în loc de-a promova împiedecă opera de reîncreștinare întreprinsă de biserică, nu se poate aștepta decât la o nouă deslănțuire a urii și patimilor păgâne, ca acum câțiva ani. Și este o greșală capitală a face responsabilă biserica pentru această nenorocire. Vina o poartă în prima linie ei, cărmuitorii neamurilor.

Școlile profesionale.

(gș.) In curând se începe un nou an școlar. Părinții își frământă străduitori creierii cu felul cum ar eși mai bine cu fiii lor... In acest răstimp e bine să se cumpănească *spiritul vremii, priceperea copiilor și putința ținerii la școală*. Spiritul vremii îți va spune că astăzi trăim în o lume comercializată, în o lume industrială, în o lume când mai mult de cât orice produs intelectual se prețuește produsul muncii fizice. De aceea, acest spirit al vremii te va sfătui că mai bine ar fi pentru soartea copilului tău — *care desigur va trăi tot în acest spirit industrial*, — dacă vei ști să i-o îndrumi conform acestui spirit. Și de aceea, acest spirit al vremii te face să vezi o mai grabnică izbândă în viața de azi și de mâine a fiului tău, îndrumându-l spre altceva decât tot numai spre liceu.

Căci judecați: opt ani de liceu și patru de facultate! Ani mulți și trudă multă, iar cheltuială și mai multă. Și la urmă, cine știe?

Dar urmând o școală profesională, la care se primesc absolvenți ai școalelor primare și absolvenți ai unei, doi, trei, patru sau mai multe clase liceale și medii — firește, ținându-se seamă de școala pe care o are celce intră în școala profesională — urmând la o școală profesională, orice elev poate ajunge curând la pâne bună, câștigată cinstit, prestând pentru societate o muncă care se răsplătește îmbelșugat. Și aceasta pentru orice ram al școalei profesionale.

Ce sunt școlile profesionale? Sunt școli înființate de stat pentru dezvoltarea ramurilor de industrie: fierărie, lemnărie, cojocărie, țesătorie, tinichigerie, impletitorie, bucătărie casnică (pentru fete), etc. etc. Cu un cuvânt: oricine vrea să învețe ceva industrial, poate afla în școlile profesionale. Aici se primesc, cum am zis, absolvenți ai claselor primare, — chiar și băieți sau fete de 15—18 ani, — și dintre cei cari au câteva clase liceale.

Durata învățământului în școlile profesionale e de 4—5 ani. Învățământul e gratuit. Dar băieții trebuie să plătească la gazde pentru locuință și mâncare — dacă nu sunt primiți în

internatele înființate alocurea pe lângă școlile profesionale —, în schimb începând cu anul întâi de școală toți elevii, fără alegere, se fac părtași câștigului de 50% din veniturile școalei — care a primit și executat comenzi —, care câștig de 50% se împarte frățeste între elevi, rămânând școalei restul de 50%. Așa că elevii încă din anul întâi pot și să câștige ceva.

Elevii, la înscriere se vor designa pentru ramul industrial spre care au aplicare, — și în acela se vor desăvârși. După anii de studii vor obține diplomă de industrieși, în vârtutea căreia vor fi angajați cu ușurință în atelierele statului, sau vor fi angajați ca instructori-meseriași pe lângă școlile profesionale existente și pe lângă cele cari sunt în curs de înființare. Încă un câștig al urmării școalei profesionale este și acela, că *absolventul ei are dreptul de-a face armata cu termin redus de un an*. Lucru care nu se acordă decât absolvenților de liceu sau școlilor echivalente.

Dar câștigul cel mai mare al urmării școalei profesionale este acesta: elevul, pe lângă o cunoștiință teoretică — căci din 8 ore de lucru la zi, 4 se învață carte, iar 4 praxă, — elevul își însușește o știință practică pe care n'o poate câștiga în atelierul nici unui particular. Căci cel ce ajunge în vre-un atelier particular, un an își e mai mult sluguliță la stăpân decât învățacel la meserie. Alta e situația elevului dela școalele profesionale!

Pe lângă atâtea câștiguri ce le ofere urmarea școalei profesionale, să nu se uite nici faptul, că pentru mulți băieți pentru cari urmarea liceului și a facultății ar fi un chin și pentru ei și pentru părinți, — urmarea școalei profesionale ar fi o jucărie, căci s'ar îmbina fericit atât cu *priceperea băieților* cât și cu situația materială a părinților.

Și să nu se uite vorba românului: *meseria-i plug de aur*. Vorbă înțeleaptă potrivită pentru toate vremile — dar mai ales pentru vremile de azi.

Cei cari se vor simți îndemnați să urmeze aceste școli pot să ceară îndrumări mai amănunțite dela directoratul instrucțiunii din Cluj — pentru Ardeal, și dela Ministerul Instrucțiunii publice din București, pentru vechiul regat.

De aici li-se va indica și locurile unde funcționează astfel de școli, data începerii, înscrierii etc. etc.

Invățătorii și biserica.

Esirile negândite ale unor dascăli împotriva bisericii, pe cari dl ministru al instrucțiunii le-a ascultat cu cea mai senină liniște la congresul dela Cluj, au provocat indignarea tuturor oamenilor cu un dram de judecată și bun simț. Chiar și „Infrățirea”, organul dela care matadorii statificării școalelor — tot ulăfia genii necunoscuți — ar fi așteptat sprijin, a desaprobat prostiile debitate cu o nerușinare împunătoare de către dnii Șuteu și Pora (ambii crescuți de altfel gratuit pe la Siminarul din Blaj) și luminații tovarăși.

Nu ne trece prin cap să le facem cinstea de-a sta de vorbă cu dlor. Reproducem totuși șirele înțelepte scrise de un bun cunoscător al trecutului și prezentului nostru: dl profesor universitar Alex. Lapedatu, (în „Infrățirea” din 12 August) nu ca să-i încredincim pe dânsii de un răspuns, ci pentru că credem, că ele, venite dela un om nepreocupat, vor face pe mulți mai înțelegători față de punctul de vedere reprezentat de noi în rezolvirea problemei statificării școalelor.

Iată ce scrie, între altele, sub titlul de mai sus:

„Orice cunoscător al vieții noastre din trecut și înțelegător al necesităților, culturale și politice, din prezent își dă, desigur, bine seamă:

1. că *statificarea învățământului nu trebuie făcută împotriva Bisericii.*

Un conflict pe această chestie între Stat și Biserică ar fi tot ce se poate mai dăunător, ca consecințe, pentru consolidarea organizației școlare naționale în noul Stat român și pentru stabilirea raporturilor ce trebuiesc să existe, în această privință, între acest Stat și minoritățile, naționale și confesionale, aparținătoare lui.

2. că *nu e bine să ne dispensăm de sprijinul Bisericii în conducerea școlilor.*

☐ ☐ Foia „Unirii”. ☐ ☐

Spre „vârful Trăznita”.

George Șerban.

Undeva, la poale de munți înalți, pe margini de ape limpezi își întinde trupu-i neted și frumos o țară căreia din vechime i-se zice *țara Oltului*. Vânturile nu-i tulbură liniștea, iar soarele a îndrăgit-o pe semne, căci răsare și apune lângă hotarele ei. Ea rîde neștiutoare, ziua, în legănatul holdelor și ierburilor dese; se scaldă sfioasă în răcoarea apelor albastre și adoarme visătoare noaptea în murmurul aceluiași ape, cari după ce i-au cântat desmerdătoare ziua, îi șoptesc noaptea în taină, dragostea dulce a codrilor de fagi.

Dimineața, poartă pe față un văl de ceață străvezie: e căldura aburită a apelor, furată din inima munților... Dacă ai avea vre-odată norocul să fii pe vârf de munte când soarele răsare roșu în diminețile de vară, și s'ar părea, de sigur, că ai înaintea ta o mireasă voalată, sfioasă să privească fața mirelui îmbujorat de dor... Așa că nu e mirare, că toți trecătorii au numit țara aceasta țara visurilor...

Munți și Olt o iubesc deopotrivă. Munții își strâng poalele și se înalță mai bucurăși spre cer, iar Oltul sapă stăruitor la dealurile Ardealului, par'c'ar vrea să-și mute matca la vale și să mai lărgiască hotarele țărișoarei pe care,

și-așa, o știe prea strâmtă pentru hărnicia oamenilor cari o locuiesc... Munți și Olt o iubesc deopotrivă... căci de când s'a sleit »Marea seacă« și de când s'au ridicat acești »munți ai zăpezilor«, munți și Olt văd statornic același neam de oameni perpetuându-și odraslele la poale și pe maluri, azi ca și'n vremile de poveste...

O, câte ni-ar povesti acești Munți și acest Olt al nostru, dac'ar sta să ni-le povestească pe toate. Ni-ar spune de vremi, despre cari astăzi, zădarnic se'ncearcă să ne spună cetitorii de petrii. Ni-ar spune, că pe-aici satele au putut să crească dese și frumoase cu case albe la drumul mare, căci de când *fința românească* a început să fie, pe-aici, crai din răsărit nu și-au năpustit oștile'n războaie, ci mamă dacă și tata roman și-au încredințat în *țâcere* și'n iubire unul altuia soarta și au împletit un leagăn, în care avea să crească descălecătorul țării românești...

Așa ne-ar povesti Munții și Oltul acesta al nostru, dac'ar sta să-le povestească pe toate...

* * *

Aceste și alte gânduri mai mari își toarce călătorul când își macină pașii pe întinsul *cel mai lat* al țării Oltului, pe drumul ce duce dela Voila spre Lisa și Breaza. Câmpuri pline de roadă și râuri albastre umbrite de arini și sălcii pletoase întovărășesc drumul până la poalele pădurii... Ici-colo la distanțe de câte 3—4 km. sclipesc, răsărind din verdeață de pomi, tur-

nurile de tinichea ale celor două biserici românești — gr-cat. și gr. orient., însemnând așezămintele satelor. La intrarea și esirea din sate te întâmpină cruci *vechi* și cruci *noi* cu Isus răstignitul, amintindu-ți, că locuitorii de-aici, și cei de ieri și cei de azi, au fost și sunt de dreaptă — credință...

Pe rând, pe rând se încheie satele, se termină crucile; drumurile de praf și soare se schimbă în drumuri de piatră vârtoasă și răcoare, ascunsindu-se în umbra pădurii... și pe neștiute, te trezești, urcând domol pe cărările codrilor de fagi...

Suișul e și ușor și greu, dupăcum e ținta pe care o ai și dupăcum e drumul pe care și-l alegi. Și poți sui pe jos sau călare, dupăcum și-i piciorul și plămâna...

Dacă vrei să ajungi la »vârful Trăznita« e bine s'alegi plaiul »Smidei« care răsare din »Păduricea Lisei« — și desparte munții Lisei de-ai Brezei. Plaiul se furișează pe sub umbre de fagi bătrâni și albi de amii cei mulți, acuși s'avântă peste câte-un prigon care se ridică ca și-un protest al pădurii care-și teme liniștea plină de taină, și-acuși s'așterne blând pe frunze ruginite de brad, desehizând drumușului un drum dulce și-aromat. Simțеști că ești în împărăția bradului și-a rășinei...

Drumul îți trece printre plaiuri istorice. La dreapta se desehid poienele »Comanda de vară« și »Comanda de iarnă« în cari făceau, pe vremuri strajă de hotar, locuitorii satelor de sub

Formula dlui coleg pedagog Ghidionescu: să mulțumim Bisericii pentru serviciile din trecut, declarându-le că, ajunși la „maturitate” ne dispensăm de acestea servicii, e o formulă, să mă ierte d-sa, ești, care și-a putut avea efectul într'un mediu ca cel în care a fost pronunțată, dar care nu dovedește o cunoaștere serioasă a stărilor și tradițiilor de cultură din această țară, cu condiții de dezvoltare, etnice și religioase, specifice și nici o pătrundere suficientă a complexului de greutăți împreunate cu rezolvirea chestiunii statificării școalelor confesionale la noi.

Iată de ce discuțiunea trebuie pusă și urmată pe terenul apropierei și al bune înțelegeri, nu pe acel al desbinării și vrășmășiei. Numai astfel vom putea ajunge la acordul pe care-l reclamăm, cu necesitate, nevoile învățământului pe de o parte, interesele Statului pe de alta și la stabilirea modalităților prin care se va putea realiza, în chip practic, acest acord între Stat și Biserică, pe tema statificării școalelor confesionale.

Revistă bisericească.

Void să încurajeze opera atât de utilă a exercițiilor spirituale S. Părinte prin bulla „*Summorum Pontificum*” pune această operă sub patronajul s. Ignatius de Loyola, întemeietorul exercițiilor. Papa este convins, că relele zilelor noastre vin în mare parte din lipsa de concentrare sufletească, de gândire serioasă și adâncă. Exercițiile spirituale înălțurând tocmai acest rău vor contribui nespuse de mult la învingerea năcazurilor sfâșietoare sub cari geme azi omenirea. Papa dorește lățirea în cercuri tot mai largi a exercițiilor și ridicarea în număr mai mare a caselor de exerciții. — Noi când oare le vom sistematiza măcar pentru preoți?

Mgr. Giardini, delegat apostolic în Japonia, a fost primit de către prințul moștenitor al Japoniei cu mare pompă. În vorbirea răspuns ce a ținut-o, prințul își exprimă bucuria de-a primi pe reprezentantul Suveranului

Pontif, căruia îi trimite felicitări călduroase și mulțumiri pentru primirea ce i-s'a făcut cu prilejul vizitei lui la Vatican. Apoi adaugă: „apreciez mult simpatia pe care S. Sa ține să o arete familiei imperiale, persoanei mele și poporului japonez, din care mulți se inspiră din principiile religiei catolice, contribuind amăsurat cu forțele lor la progresul țării lor”.

Acta Apostolicae Sedis în numărul cel mai nou, la actele Congr. Riturilor, vestește introducerea procesului de canonizare al minutului laic care a fost *Contardo Ferrini*.

Guvernul din Belgrad a constituit o comisiune pentru pregătirea unui nou concordat al Iugoslaviei cu Sf. Scaun. Din comisiune fac parte mai mulți dignitari bisericești. — La noi, firește, tâmbălăul cu împărțirea pământului absoarbe toată puterea de muncă a guvernului. De ce ne-am mai și interesa de atari chestiuni externe, când deviza este: „prin noi înșine!”

Faimosul *sinod ecumenic al bisericilor ortodoxe* se va ține totuși. Și anume la București, în luna Noemvrie. Pagubă, că ecumenicitatea se reduce la delegații bisericilor sârbă și bulgară. Biserica ortodoxă nu va înceta deci a rămâne biserică celor 7 sinoade, dar ortodoxia română va avea prilejul să se mai facă odată de răs.

Cu litere mari gazetele dornice de senzații vestesc un „mare scandal bisericesc în Basarabia”. Se spune anume, că un mare număr de preoți Basarabeni, s'au prezentat zilele acestea la arhiepiscopie, cerând P. S. Gurie să aproabe hotărârile luate de preoțime în ultimul congres bisericesc ținut la Chișinău, unde s'a decis formarea unui comitet superior, care să hotărască în ultima instanță în chestiunile atârătoare de Consistoriu. Preasfinția Sa Gurie s'a opus. Preoții răsvrațiți s'au instalat la arhiepiscopie, terorizând pe funcționari să asculte de ordinele lor. Arhiepiscopul Gurie s'a refugiat la mănăstirea Hârfoaia, unde stă ascuns

munte — grănicerii, cari n'au fost iobagi. La stânga se limpezește încercuită de brazi o altă poiană și mai istorică, care îți poartă gândul cu atâtea veacuri înapoi, e „colțul Brezei”, unde se zice c'a sălășluit în cetate de piatră Radu Negru...

... Vor fi de-atunci ani ... șapte sute... Câmpul se'mbrăcase'n verde până'n vârful munților. Satele se înecau în ploae; munții se conturau pe albastrul cerului în linii subțiri — tremurătoare; șioase răsufări ale pământului; neputincioase înălțări ale lumii spre cer... Austrul tulbura liniștea pădurii, de topea zăpada gropilor și ajuta ierbeii și frunzelor să crească... Acolo, în poiana Brezei vedeai mișcându-se o ceată de oameni, după port din partea locului... Dacă te-ai fi nimerit în fața lor și i-ai fi întrebat: unde merg, și-ar fi spus înălțurător: ne ducem taică, ne ducem în alte părți, căci pe aici ne îmbulzesc streinii... Și ceata se îndruma tăcută pe plaiul ce duce din „Colțul Brezei” spre „Țară” iar un vultur se rotește deasupra-i în cercuri largi, tot mai largi, însemnând par'că creșterea după vremuri a hotarelor pământului de descălecare...

Așa, și-atunci a descălecat Radu Negru domnul Țării Oltului, în Câmpulungul Țării românești... Așa îți spune tradiția și-așa îți spun gândurile și inima când urci domol „plaiul Smidei” spre „Vârful Trăznitei”. Dar peste inimă și peste tradiție se ridică răscolitoare — și încălcătoare istoria, iar peste urmele cetății

de odinioară, astăzi se războiesc șapii pădurilor, disputându-și hegemonia peste câprăriile brezenilor... Cine știe, dacă vre-odată nu se va dovedi totuși că inima pătrunde mai adânc decât mîntea...

Ai merge încă mult învăluit în gânduri, înviind trecutul, dacă țipete de vulturi pleșuvi și adieri de vânt rece nu și-ar spune că ai eșit din împărăția rășinoasă a bradului și ai intrat în cea a jnepenilor tărăitori — locașurile de neștrăbătut ale urșilor greoi... Aerul e mai rar, ceriul mai verde, iar drumul începe să se acopere cu iarbă aspră stropită des cu floricele galbene-violete-roșii... Aici e lumea culorilor viu pronunțate.

În față se ridică „Vârful Trăznitei”. Nu pare a fi departe, par'că l-ai ajunge c'o aruncătură voinică de piatră. Totuși trebuie să mai încerci câteva opinteli. În schimb ești răsplătit îmbelșugat de parfumul câmpului de iederă — roșietică-violetă, care învalue vârful și-ți mângăie simțurile, ca un vis trandafiriu...

Ești sus, sus, pe vârful Trăznitei! Tremurul picioarelor îți mărturisește c'ai făcut un drum, iar harta înseamnă: 2320 metri înălțime...

Numai după ce-ajungi aici îți dai seama, de ce se numește astfel acest vârf, până la care ai ajuns alintat de visuri și fără prea multă osteneală, în 6 ceasuri de drum, cu mers și și popas ca tot. Aici te convingi că ești în „Trăznitea”. Deoparte și de alta se revarsă sur-

de câteva zile. Pentru aplanarea conflictului a călătorit la Chișinău un trimis al ministerului cultelor și s'a deschis anehta. Ziarele mai adaugă, că autoritățile superioare sunt îngrijorate de acest scandal devenit public și nu știu cum să-l rezolve. O credem și noi. În biserică ortodoxă cazuri ca acesta, de bolșevism bisericesc au mai fost și vor mai fi. Căci în definitiv ele nu sunt decât o urmare firească a principiului fundamental în care razămă toate bisericile ortodoxe: autochefalia. De ce adevărat nu i-ar fi permis preoțimii basarabene ceea ce i-a fost permis lui Cerulariu și atator altor luptători pentru autonomie și autochefalie din cele țări ortodoxe. — Curios e numai, că mai pot exista oameni, cari se pretind în toate mințile și totuși cer să îmbrățișăm și noi uniții această biserică într'adevăr foarte „neunită” și atât de rodnică în vești senzaționale pentru gazete.

În deosebite rânduri am spus în aceste coloane, că „Societatea tinerimei creștine Y. M. C. A.” stă în serviciul propagandei protestantismului militant din America, arătându-ne în aceeași vreme mirarea, că anumite cercuri ortodoxe din București pot fi seduse de pseudo-pietismul creștin ce transpiră din cultul ei față de Biblie. Mai nou ziarele americane publice regulamentul comitetului central al acestei societăți, promulgat la începutul anului 1922, în care se spune, că creștinii neprotestanți nu pot intra în legăturile asociației decât în proporția de 5 la sută. — Se va vedea acum, dacă simpatiile unor cercuri ortodoxe față de aceasta tovarășie pronunțat protestantă vor înceta, ori doară vor continua să fie o dovadă mai mult pentru înclinările spre protestantism ale ortodoxismului român.

În 30 Iulie, deodată cu sărbătorirea lui Petofi, s'a întrunit la Sighișoara și un congres *regnicolar maghiar pentru școală*, compus din reprezentanții tuturor confesiunilor maghiare. S'a hotărât susținerea cu orice preț a școalelor confesionale. Guvernul se face atent, foarte energic, la datoria ce are, de a subvenționa aceste școli, conform tratatului de Paris. — Un lucru să știe compatrioții maghiari: că râvna statificării nu porcede din șovinism, ci din neînțelegerea intereselor de stat.

pături de stânci, cari se'ngrămădesc una peste alta, par'că le-ar fi apucat nebunia. Și fiecare stâncă poartă un nume: al jandarmului, al birăului al... al... — însemnând că fiecare stâncă și-a botezat pietrele cu sângele cutexătorilor, cari au îndrăznit să-i fure comoara... Căci aici și-a ascuns lăcașul: *floarea reginei*...

Se vede, că din întreg lanțul munților Făgărașului, singur aceste prăpastii ale Trăznitei le-a crezut în stare să-i păzească frumusețea fermecătoare de stea albă mătăsoasă, îndrăgostită doar de rouă și de soare...

Și totuși se lasă cucerită. Pentru aceasta se cere curaj și atențiune concentrată. Se cere să-ți faci o întreagă educație a voinței. Cei slabi de voință n'au ce încerca. O slăbire a îndrăzneții și-un pas făcut distrat îți eternizează numele pe una din stâncile colțoase, care veghează plină de trezie, fără să-și peardă eumpătul, ca apa spumată a Brezicioarei care-i spală poalele, fără să se lase ademenită de chemările rupte ale vulturului care se rotește pe de-asupra golurilor, adierind rar din aripile-i grele și fără să amețească de parfumul dulce pe care-l fură vântul din câmpul de iederă ce învalue vârful Trăznitei.

A urca pe munți înseamnă a-ți educa și voința!

Cereți pretutindeni „Unirea”!

Știri mărunte.

Personale. P. V. Ordinariat arhiepiscopial a numit prof. de religie la Cluj pe p. Septimiu Popa (Sănmărtinul de Câmpie), iar la Târgul-Mureș pe p. Victor Turcu (Șopter).

Hirotoniri. I. P. S. Mitropolitul Vasile în 11 August a hirotonit întru diaconi pe clericii abs.: *Ioan Mocan* pentru parohia Ciud B. *Ambrosiu Mera* (pentru par. Logig), *Ioan Popa* (pentru par. Alămor), *Vasile Popa* (pentru Șilea maghiară) și *Ioan Morariu* (pentru par. Buciumșasa). Duminecă, în 13 August, vor fi hirotoniți întru preoți.

Concurse. P. V. Ordinariat publică concurs cu terminul de 10 Septembrie a. c. la parohiile: *Ernea* (distr. Ibașfalăului), *Frumoasa* (distr. Ciuc), Mineșul de Câmpie cu filia *Culpui* (distr. Mureșului) și *Tohanul vechiu* preot II (distr. Brașovului), cum și la posturile de învățători din: *Bardoș*, *Mădărașul de Câmpie*, *Oroiul săcuiesc*, *Feiurd*, *Vurper*, *Milașul mare*, *Dumitra*, *Ghirbom*, *Henig*, *Oarda de sus*, *Boș și Straja*, toate cu terminul de 31 August.

Examenul de specialitate din religie se va ține, la Blaj, în 25 și 26 Septembrie a. c.

Moartea fostului mitropolit primat Canon Donici. Fostul mitropolit primat dr. Canon, Arămescu Donici, a încetat Luni din viață, la orele 2 d. amiază, în vârstă de peste 90 de ani. El era originar din județul Neamț. Studiile și le-a făcut la Cernăuți, unde a obținut și titlul de doctor în teologie. A fost profesor în Iași, arhiereu-vicar în Roman și episcop de Huși, iar în 1912 a fost ales în scaunul mitropolitan din București, însă în urma faimoasei campanii ce s'a dus împotriva sa, cu prilejul unor manifeste aruncate, în timpul ocupației germane, în rândurile armatei românești, a fost silit să demisioneze. Moartea i-a provenit dela o slăbire a inimii, pricinuită de o afecțiune a rinichilor, de care suferia de vre-o lună. Inmormântarea fostului mitropolit se va face la mănăstirea Cernica, unde i-a fost locuința din ultimul timp.

Sfințirea bisericii din Telciu, frunțașă parohie în dieceza Gherlei, o va săvârși Preasfinția Sa episcopul Iuliu în ziua de 3 Sept. st. n. a. c. Va fi o mare sărbătoare această zi pentru tot jurul. Pe lângă slujba pompoasă a consacrării bisericii ziua se va prăzui și cu petreceri populare, ce se vor aranja în mai multe localuri din comună, apoi cu un concert dat de muzica Reg. 81 din Dej și un cor bun.

Congresul funcționarilor ținut la Cluj oricât de impunător a fost, nu a avut răsunetul dorit. Setea crutărilor cu orice preț stăpânește cu atâta putere pe cei competenți, încât sunt aplicați să creadă într'o îmbunătățire a valutei chiar și dacă funcționarii mor de foame. S'a mai ținut deci un congres, la București, în 6 August. Era să se ia măsuri drastice și primejdioase pentru țară: greva generală, ori dimisia în corpuri. Simțul de ordine și iubirea de neam i-a temperat însă îndemnându-i să mai facă o ultimă încercare pacinică. S'au prezentat din nou la ministrul de interne, cerând plăți cinstite: mărirea salariilor mari cu 75 la sută, a celor mijlocii cu 100 la sută, iar a celor mici cu 125 la sută. Aceste majorări să nu se facă asupra salariului „de bază”, ci asupra totalului ce-l primește acum funcționarul. Ministrul a făgăduit tot. Chiar și aceea, că până la votarea statutului unic se vor lua măsuri provizorii pentru ușurarea soartei funcționarilor. La 17 Septembrie, data noii întruniri, se va vedea, dacă guvernul înțelege de fapt greutatea situației, ori va continua să ruineze și mai departe țara în funcționarii ei.

Pentru seminarul românesc din Brno. Dl Dr. H. Iarniek, directorul bibliotecii naționale din Brno (Cehoslovacia), a fost însărcinat cu strângerea unei bibliotecii românești pe seama noului seminar românesc dela universitatea din Brno. Biblioteca va trebui să cuprindă pe lângă lucrări de filologie românească (istorie literară, folclor) o colecție de texte literare, apoi cărți din unele științe complementare ale filologiei, cum e istoria și geografia românească și se va complecta cu manuale alese din filologia acelor popoare din sud-estul Europei care au avut relațiuni cu Românii. Seminarul cumpără bucuros biblioteca vre-unui specialist sau amator în materie de filologie. Toți oamenii de bine sunt rugați să-și dea concursul, punând în legătură pe proprietarii acestor biblioteci de specialitate cu numitul seminar și donând și ei cărți din domeniile amintite. Pe lângă biblioteci de specialitate seminarul din Brno cumpără și cărți singuratic, vechi și nouă, mai ales tipărituri din secolul al 16 și 17-lea. — În favorul acestui Seminar „Astra” din Sibiu apelează mai nou la editurile revistelor și publicațiilor literare și istorice pentru a i-se trimită câte un exemplar gratuit. Și apelul va trebui ascultat, căci este în interesul țării și al neamului nostru.

Mulțumită. Curatorul bisericii gr.-cat. din *Tohanul-vechiu* aduce vii mulțumite erizilor repausatei Elisabeta Rozorea n. Popa, și anume: Doamnei Tinca Zaharescu și Victor Possea, funcționar în Ministerul Cultelor și Artelor, cari au predat bisericii noastre donația testamentară a fericitei defuncte de 1000 — una mie — Lei. *Gregoriu Manoilă*, paroh.

Credincioșii din comuna Orlat: George Poplăcean, Ioan Parolă, Simion Z. Pop, Nicolae Barna, George Topârcean, George Banciu, Nicolae Bogățian, Zaharie Pop, Ioan Gavrilă, Nicolae Izdrailă, George Roșca, George Șerbu, George Righeriu, Simeon Seicean și Nicolae Măierean, constituiți în America în societatea „Grănicerul”, au dăruit pe seama bisericii gr.-cat. din Orlat, un clopot în greutate de 300 kgr. costând 25 mii Lei.

Predarea și sfințirea s'a făcut la 6 Aug. a. c., între frumoase serbări locale.

Pentru jertfa frumoasă adusă, primească dăruitorii și pe aceasta cale cea mai mare mulțumită, rugând pe bunul Dumnezeu, să-le răsplătească aceasta faptă creștinească!

Pentru curatoratul bis. gr.-cat. din Orlat. *Ioan Becicheri*, paroh.

O nouă universitate comunistă, cetim în Times, s'a deschis în Moscova, pentru că în 9 luni să-și instrueze auditorii în teoriile comuniste. Are deja 352 auditori, împărțiți în 6 grupe: evrei, letoni, lituani, germani, poloni și nu lipsește nici grupa *română*. Programa de studii cuprinde materiile: istoria materialismului, istoria revoluției, religia comunismului, situația republicii sovietice rusești,

dictatura proletariatului. — În aceeaș vreme țara se sfârșește în spasmele holerei și foametei.

Vanderlip, financierul american, care ne-a cercetat și pe noi, a spus, că din punct de vedere economic tratatul dela Versailles e desastros pentru învinși și învingători deopotrivă. Franța nu poate renunța la reparațiunile impuse Germaniei. Aceasta va ajunge la ruină sforțându-se să plătească. Ruina Germaniei va aduce cu sine inevitabil și ruina Franței.

30 milioane cazuri de tifus în Rusia. Din raportul înaintat de către profesorul din Moscova Tassarevitsch comitetului Ligii Națiunilor apare, că în anii 1918—21 în Rusia au fost aproape 30 milioane cazuri de tifus. Medicii cercă toate mijloacele pentru combaterea acestui flagel cumplit, dar nu pot împedea lăptirea. — În vremea aceasta domniile comisari ai poporului își bat capul cum să ferească alte neamuri, răspândind pretutindeni principiile lor salvatoare!

Explozia din Tighina. Duminecă seara s'a produs o groaznică explozie la uzina de apă a gării Tighina. Explozia departe de a fi opera unor agenți comuniști — cum s'a anunțat în unele ziare, — se datorește neglijenței mecanicului uzinei. 8 persoane grav rănite.

Din ordinul parchetului mecanicul a fost arestat.

Ciocniri de trenuri. În urma unei ciocniri de trenuri lângă Saint-Louis se înregistrează 50 de morți și peste 100 răniți.

Telefonul „Unirii”.

Of. par. Maieru. Din banii trimiși s'au plătit: Lei 40 în restanța pe trecut, Lei 50 abonament pe 1922, iar Lei 10 s'au transpus „Unirii Poporului”.

Avel Pop, Tievantul mare. Abonamentul e achitat până la finea anului 1922.

Ioan Hotea — Turț. Abonamentul pe anul 1922 e în ordine.

„KRISTÁLY” — Spălătorie chimică
CLUJ.

Văpsește și curăță

In Blaj e reprezentat prin

Traian Novac,
comerciant.

Cetiți și răspândiți:

„Unirea!”

Semnați! Semnați!

— Acții —

la Societatea de editură

Sfânta Unire

|| Cea mai importantă
mişcare a vieții noastre
: stre bisericesti. :

Ultiul termen de subscriere:

□ 15 August 1922 □

Cum se vindecă Reumatismu
și Gutta

este o broșură foarte interesantă și instructivă. Acolo veți găsi arătat pe larg toate boalele cum ar fi: reumatismul, gutta, artrita, durerile de șeale, durerile de picioare, migrena, dureri de cap, nevralgii, gravelă urică, boli de piele, etc. etc. precum și modul lor de vindecare. Această broșură se trimite la cerere, în mod gratuit, însă numai câteva zile. Deci vă sfătuim în interesul Dv. să cereți chiar astăzi această broșură, prin o carte postală adresată la FARMACIA VOREL din Piatra-N. Moldova